

V spomin na domači kraj

---

*»Od zibelke do groba
Naj bode dom ti ljub in drag.
Vse naj te spominja
na tvoj domači prag!«**

*En poljub na vsako stran: zbirka voščil in posvetil. (1998). Kamnik: Harlekin, str. 96.

Naslov: Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem: Naloge malo drugače

Avtorica: Danijela Trškan

Izdala: Univerza v Ljubljani, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete

Publikacija je nastala kot del raziskovalnega projekta z naslovom Vloga lokalne zgodovine v osnovni in srednji šoli v okviru Ciljnega raziskovalnega programa KONKURENČNOST SLOVENIJE 2006–2013, ki sta ga financirala Ministrstvo za šolstvo in šport ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Strokovni pregled: Vilma Brodnik, Mojca Kukanja, Sonja Trškan

Jezikovni pregled: Alenka Žbogar

Fotografije na naslovnici in zadnji stranici so zasebni arhiv avtorice.

Grafična priprava: Studio Signum

Tisk: Birografika Bori

Ljubljana 2007

© Univerza v Ljubljani, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007.

Vse pravice pridržane.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.3:93/94
371.3:908

TRŠKAN, Danijela

Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem [Elektronski vir] :
naloge malo drugače / Danijela Trškan. - Ljubljana :
Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007

Način dostopa (URL): http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/Zgodovin/DANIJELA/DIDAKTIKAZGODOVINE/_private/Narava/Projekt/naloge.pdf -
Opis temelji na verziji z dne 13.06.2007

ISBN 978-961-6648-08-0

233616384

Danijela Trškan

LOKALNA ZGODOVINA – UČENJE Z ODKRIVANJEM

NALOGE MALO DRUGAČE

Ljubljana, 2007

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

VSEBINA

Uvod	6
Naloge	8
Zaključek malo drugače	59
Seznam literature in virov za učence	60

Preučevanje lokalne zgodovine oz. domačega kraja je temelj za poznavanje in razumevanje dogajanja ter življenja najprej v domačem kraju, potem v Sloveniji, Evropi in svetu.

Publikacija je nastala kot del raziskovalnega projekta 2006–2008 z naslovom Vloga lokalne zgodovine v osnovni in srednji šoli v okviru Ciljnega raziskovalnega programa KONKURENČNOST SLOVENIJE 2006–2013, ki sta ga financirala Ministrstvo za šolstvo in šport ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Eden od ciljev projekta je bil tudi prikazati načine, kako učence usposobiti za razumevanje in vrednotenje ter preučevanje lokalne zgodovine. Pričujoče delo demonstrira, kako lahko učenci s posebno metodo – metodo učenja z odkrivanjem, samostojno in kakovostno raziskujejo svoj domači kraj.

Publikacija vsebuje 50 nalog, nanašajočih se na odkrivanje domačega kraja z grafičnimi zapisi, ki jih učitelji fotokopirajo ali povečajo na A3 format.¹ Naloge zahtevajo samostojno preučevanje različnih predmetov, slikovnega in pisnega gradiva, zgradb in tematik, ki se lahko uporabijo za katerikoli domači kraj. Dodatne primere nalog najdejo učitelji v monografiji, ki je prav tako nastala v okviru omenjenega raziskovalnega projekta, in sicer: Trškan, Danijela (2007). Lokalna zgodovina – Učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Nekateri možni objekti opazovanja in preučevanja na terenu

KULTURNO-ZGODOVINSKI SPOMENIKI	<i>gradovi, grajske stavbe, obzidja, kmečke hiše, meščanske hiše, spominske plošče, kipi in spomeniki</i>
VERSKI OBJEKTI	<i>samostani, cerkve, kapelice, znamenja, nagrobni spomeniki in kamni</i>
ZGODOVINSKI SPOMENIKI V POVEZAVI Z GOSPODARSTVOM	<i>kozolci, vodni mlini, žage, plavži, kašče, zidanice, sušilnice</i>
INDUSTRIJSKI OBJEKTI	<i>tovarne, industrijski obrati, delavnice</i>
TEHNIČNI OBJEKTI	<i>stroji, mostovi, tuneli</i>
NARAVNI SPOMENIKI	<i>vrtovi, parki</i>
STANOVANJSKI OBJEKTI	<i>stanovanjske hiše, večnadstropne hiše, vikendi, počitniške hišice</i>
ŠPORTNI OBJEKTI	<i>stadioni, igrišča, telovadnice, hale</i>
JAVNI OBJEKTI	<i>bolnišnice, pošte, zdravilišča, zdravstveni domovi, javna stranišča, trgovine, banke</i>
PROSTORSKI PREDMETI	<i>pohištvo, okrasje, orodje, orožje</i>
PROMETNA SREDSTVA	<i>vlaki, avtobusi, avtomobili, tramvaji, kolesa, mopedi, motorji</i>
ULIČNI OBJEKTI	<i>svetila, znaki, prometni znaki, panoji, oglasni panoji, table</i>

¹ Ideje za grafične zapise so bile pridobljene iz: Pečjak, Sonja, Gradišar, Ana (2002). Bralne učne strategije. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo; World History Perspectives on the past. (1997). Graphic Organizers: Study Guide. Lexington, Massachusetts, Toronto, Ontario: D. C. Heath and Company; Critical Thinking Transparencies. (2001). Creating America. A History of the United States. Evanston, Illinois, Boston, Dallas: McDougal Littell.

Možne teme in vsebine za preučevanje domačega kraja

NARAVNO-GEOGRAFSKE TEME	<i>relief, podnebje, vodovje, prsti, živalstvo, rastlinstvo</i>
DRUŽBENO-GEOGRAFSKE TEME	<i>naselja (mestna in podeželska), kmetijstvo (poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo), industrija (železarstvo, kemična, elektro, strojna, živilsko predelovalna, lesna, tekstilna, papirna, kovinsko predelovalna, kemična), promet (cestni, železniški, letalski, pomorski), trgovina, prevozna sredstva, prebivalstvo, selitve, begunci, zaposlovanje, turizem (hoteli)</i>
NARAVNA DEDIŠČINA	<i>parki, jezera, reke, gore, hribi, korita, slapovi, naravni rezervati, naravni spomeniki, kraške jame, vrelni termalne vode</i>
KULTURNA DEDIŠČINA	<i>stavbarstvo, bivanje – stanovanja, gradbeni materiali, šege, navade, domača obrt (čipkarstvo, klekljarstvo, suhorobarstvo itd.), noša, koledar, narečja, prazniki, godci, pripovedke, pregovori in reki, ljudsko zdravilstvo, kovačnice, kašče, zidanice, mlini, žage, sušilnice sadja, gostilne</i>
NAČINI ŽIVLJENJA	<i>prehrana, oblačila, higiena, bolezni, družina, ženske in moški, otroci, oprema stanovanj, ogrevanje in razsvetljava, razvedrilo in prosti čas, bolezni, počitniške hišice, vrtovi</i>
KULTURNO-UMETNIŠKE TEME	<i>kiparstvo, slikarstvo, arhitektura, književnost, izobraževanje, jezik, šport, gledališča, koncerti, prireditve, pevski zbori, društva, plesi, kulturni domovi</i>
DRUŽBENO-SOCIOLOŠKE TEME	<i>vrstniki, mediji, šola in izobraževanje, družina, otroštvo, vrednote, državljanstvo, volitve, denar, brezposelnost, podjetja, sindikati, socialno zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, globalizacija, človek in narava, osebnost, politične stranke, cerkev in religije, potrošništvo, poklici, ekološka kriza, vzorniki, prehrana mladih, kultura, uporaba računalnika, uporaba mobilnih telefonov, televizija, radio, časopisi, bolnišnice, zdravstveni domovi, pošta, klubi, dobrodelnostne ustanove, vedenje in komuniciranje, človekove pravice</i>
OKOLJEVARSTVENE TEME	<i>prenaseljenost, nesreče (požari, potresi, vremenske posebnosti), prva pomoč, viri onesnaževanja zraka (vode, tal), varstvo okolja, varstvo naravne in kulturne dediščine, odlagališča odpadkov, preskrba s pitno vodo, kanalizacija, vpliv človeka na okolje</i>

Publikacijo lahko uporabljajo osnovnošolski in srednješolski učitelji zgodovine, učitelji drugih družboslovnih predmetov v osnovnih in srednjih šolah v okviru rednega pouka ali v okviru izbirnih predmetov in dejavnosti (krožkov, šolskih projektov, terenskega dela, raziskovalnih taborov) ter muzejski pedagogi in učitelji v šoli v naravi. Naloge pa so namenjene predvsem učencem, ki bi radi spoznali krajevno oz. lokalno zgodovino s pomočjo metode učenja z odkrivanjem.

Za strokovni pregled se zahvaljujem Vilmi Brodnik, Mojci Kukanja in mag. Sonji Trškan, za jezikovni pregled pa dr. Alenki Žbogar.

dr. Danijela Trškan

NALOGE

Učenje z odkrivanjem je posebna metoda učenja, ki se uporablja tudi pri terenskem delu in je primerna za preučevanje domačega kraja. Pri učenju z odkrivanjem boste odgovarjali na vprašanja, ki se nanašajo na različne vire, najdene na terenu, ali pa si boste sami postavljali vprašanja, ki vam bodo pomagala pri reševanju nalog. Pred vami je petdeset različnih nalog, ki jih lahko rešujete individualno, parno ali skupinsko, po vrsti ali pa sami izberete vrstni red reševanja.

Naloge terjajo raziskovanje domačega kraja, ugotovitve pa boste na koncu na raznolike načine tudi zabeležili oz. izpolnili predlagane grafične zapise. Ti vam bodo pomagali, da boste naloge reševali v ustreznem zaporedju, vas spodbujali k hitrejšemu učenju ter vam omogočali lažjo predstavitev vaših raziskovalnih izsledkov drugim (npr. sošolcem, prijateljem, staršem). Tako boste sestavili zbirko različnih slikovno-grafičnih zapisov o domačem kraju.

Predlagane naloge z grafični zapisi vam bodo dale ideje za druge zapise in nadaljevanje zbiranja virov in literature o domačem kraju, kar vam bo omogočilo ustvariti novo zbirko ali mapo gradiva o domačem kraju.

Raziskovanje lahko nadaljujete z zahtevnejšimi nalogami, kot so npr.:

Priprava in izdelava:

- glasila ali časopisa o domačem kraju,
- žepnega vodnika,
- brošure ali zloženke,
- PowerPoint predstavitve,
- raziskovalne naloge,
- članka za krajevni časopis ali strokovno revijo,
- elektronske učilnice,
- spletne strani,
- elektronskega albuma,
- glasbene zgoščenke,
- razstave,
- gradiva za televizijski dokumentarec ali poročila,
- gradiva za radijski oddajo,
- gledališke igre.

Ker so te naloge zahtevnejše, jih lahko rešujete s pomočjo sošolcev ali prijateljev iz domačega kraja. Izdelke lahko pisno ali ustno javno predstavite.

Naj vas raziskovanje domačega kraja oz. lokalne zgodovine vključuje, bogati in spodbuja. Veliko zadovoljstva in uspehov pri odkrivanju lokalne zgodovine.

1.

Poiščite fotografijo, umetniško sliko ali razglednico, ki predstavlja domači kraj, in jo nalepite. Dopišite manjkajoče podatke.

MOJ DOMAČI KRAJ

Avtor fotografije, umetniške slike ali razglednice:

Leto nastanka fotografije, umetniške slike ali razglednice:

Naslov fotografije, umetniške slike ali razglednice:

Ime domačega kraja:

Število prebivalcev:

Nadmorska višina:

2.

V muzeju, arhivu ali knjižnici poiščite najstarejšo fotografijo, razglednico ali umetniško sliko, ki predstavlja domači kraj, ter odgovorite na vprašanja.

Kje ste našli sliko?	
Zakaj ste izbrali to sliko?	
Kdo jo je ustvaril?	
Zakaj jo je ustvaril?	
Kaj je po vašem mnenju avtor želel sporočiti?	
Katero vprašanje bi postavili avtorju?	
Kje je slika objavljena, shranjena ali razstavljena?	

3.

Fotografirajte 12 zgradb ali objektov v domačem kraju v različnih mesecih ter izdelajte letni koledar. Vsaki fotografiji dopišite kratek naslov. V manjšem kraju lahko v različnih mesecih fotografirate eno zgradbo ali objekt.

LETO _____

JANUAR	FEBRUAR	MAREC
APRIL	MAJ	JUNIJ
JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER
OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER

4.

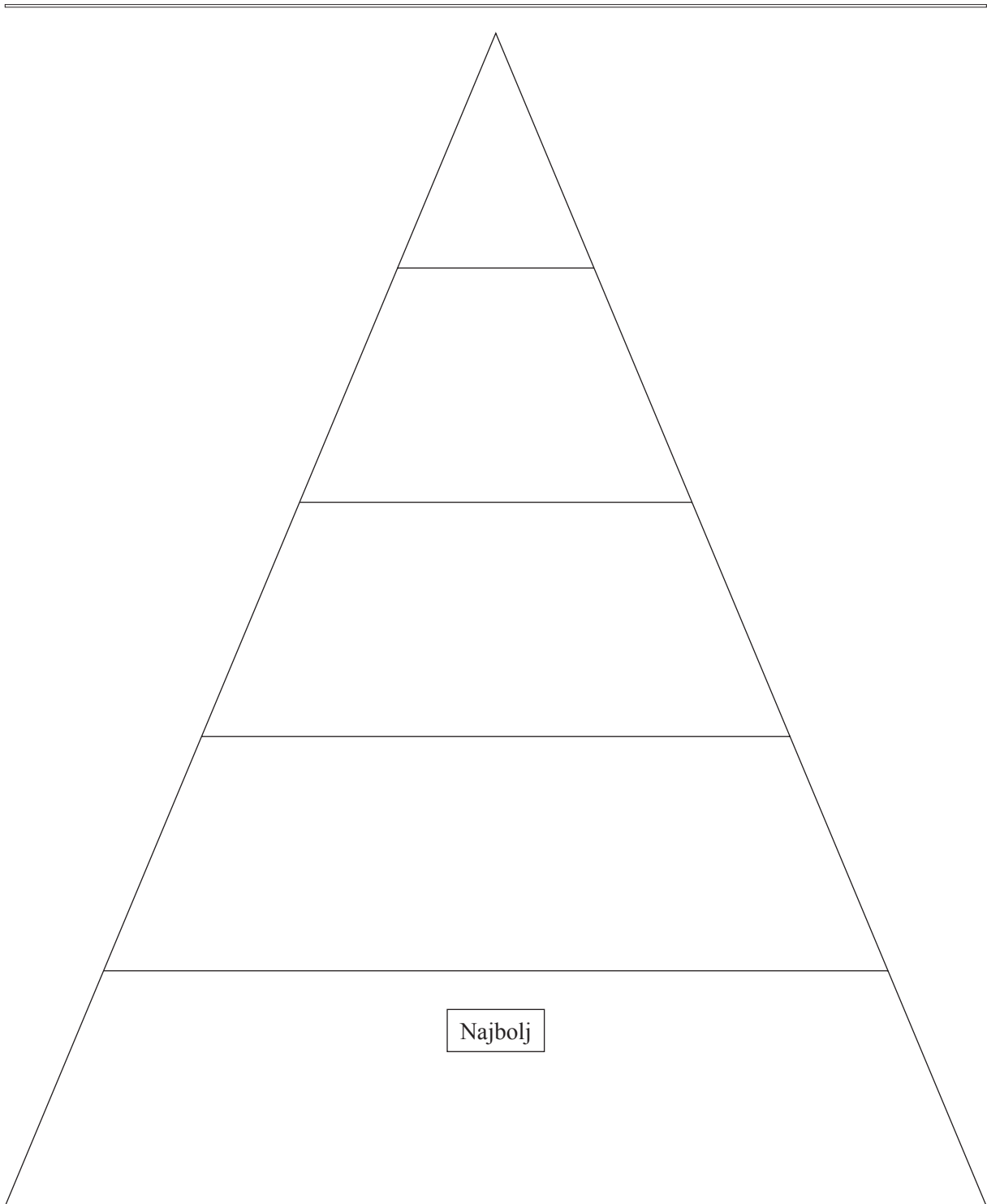
Narišite javne zgradbe ali objekte, ki jih najbolj pogosto videte v svojem domačem kraju. Na sredino narišite javno zgradbo, ki je najbolj povezana z vami. Vsaki risbi dopišite ime zgradbe.

	Zakaj ste izbrali to zgradbo ali objekt?		

5.

Javne zgradbe, ki jih obiskujete v domačem kraju, razporedite v piramido. Tiste, ki jih najbolj pogosto obiskujete, napišite v spodnji del piramide in navedite tudi kdaj in zakaj jih obiskujete.

6.

Poiščite različne dogodke (kulturne, športne, politične idr.), ki so se zgodili v domačem kraju v preteklih desetih letih in jih v časovnem traku po letnicah kronološko uredite. Vsak dogodek na kratko opišite.

The diagram consists of a central vertical column divided into ten equal segments. To the left of this column are three large empty rectangular boxes, and to the right are three more large empty rectangular boxes. Horizontal lines connect the top and bottom of each of the ten segments in the central column to the corresponding top and bottom of the boxes on both sides, creating a symmetrical structure for listing and describing events chronologically.

7.

Poiščite najstarejši ohranjeni pisni vir oz. dokument o domačem kraju. V uvodu krajšega sestavka navedite osnovne podatke o viru, v jedru opredelite vsebino, v zaključku pa pojasnite pomen tega vira.

Naslov

Uvod

Jedro

Zaključek

Vir hrani

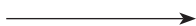
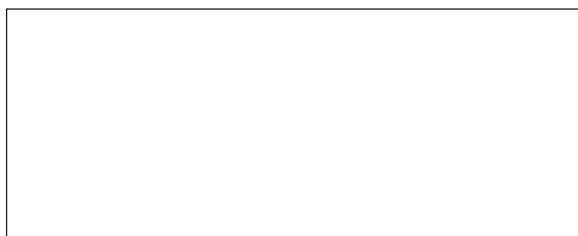
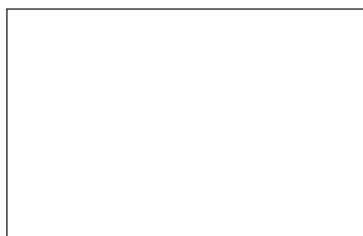
V svoji sobi ali doma poiščite predmete (spominke, značke, obeske za ključe ipd.) pisne ali slikovne izdelke (npr. knjige, razglednice, reklamno gradivo), povezane z domačim krajem. Fotografirajte jih ali jih narišite (v levi stolpec) in opišite, kako so z domačim krajem povezani.

Predmeti/Izdelki

Povezava z domačim krajem

9.

Na puščice napišite imena glavnih ulic domačega kraja, v okvirčke pa, koga oz. kaj predstavljajo.

→	
→	
→	
→	

10.

Glavno ulico v domačem kraju fotografirajte z različnih zornih kotov. Vsaj tri fotografije nalepite na sredino. Odgovorite na vprašanja.

1. Kakšne vrste zgradb so v ulici? Naštejte.		4. Kaj dokazuje, da zgradbe niso iz istega obdobja?
2. Kakšno funkcijo imajo zgradbe?		5. Razvrstite zgradbe po starosti.
3. Kakšno funkcijo imajo pritličja v zgradbah?		6. Kaj vam zgradbe povejo o ljudeh, ki so tam živeli ali delali?

Izberite pot, po kateri greste največkrat peš. Odgovorite na vprašanja.

Zakaj ste šli danes po tej poti?	→
Koga ste srečali?	→
Kako bi s tremi besedami opisali, kako ste se na poti počutili?	→
Kaj vam je bilo na poti všeč?	→
Kaj bi na poti spremenili?	→
Kako bi s petimi besedami opisali pot?	→
Kaj dokazuje, da je pot obstajala že v preteklosti?	→

Fotografirajte ali narišite najstarejšo zgradbo v kraju. Odgovorite na vprašanja.

---

1. Koliko naj bi bila zgradba stara?

2. Na podlagi katerih dokazov ste določili starost zgradbe?

3. Ali se je zgradba od takrat, ko je bila zgrajena, spremenila?

4. Če da, zakaj je prišlo do sprememb?

5. Če ne, zakaj ni prišlo do sprememb?

6. Ali je zgradba takšna kot ostale v bližini?

7. Po čem se loči od ostalih oz. je podobna ostalim?

8. Zakaj je bila zgrajena?

9. Zakaj se je ohranila?

Obiščite javno zgradbo (npr. muzej, arhiv, knjižnico, grad) in odgovorite na vprašanja, povezana z notranjimi prostori. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

1. Kakšna je bila funkcija prostorov v preteklosti?	
2. Navedite nekaj dokazov za te funkcije.	
3. Izberite en prostor. Kako se je ta prostor spreminjal?	6. Kateri prostor ima najlepši razgled?
4. Kateri so bili razlogi za te spremembe?	7. Kateri prostor je največji?
5. Kateri so dokazi za te spremembe?	8. Kateri prostor je najmanjši?
	9. Kateri prostor je najsvetlejši?
Ime zgradbe:	10. Kateri prostor je najtemnejši?
	Funkcija zgradbe:
Skupno število prostorov:	12. Kaj videz prostorov pove o obdobju, v katerem so bili zgrajeni?

Poiščite katerikoli slikovni vir (npr. umetniško sliko, fotografijo, zemljevid, graf), ki govori o domačem kraju. Odgovore napišite v okvire. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

4. Katera vprašanja si morate še postaviti, da boste slikovni vir bolje razumeli?

3. Česa vam slikovni vir ne pove?

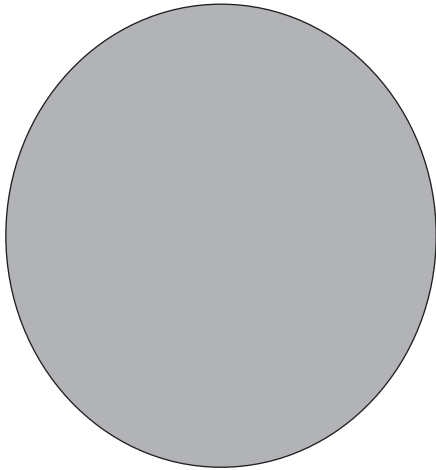
2. Kaj lahko domnevate in sklepate iz slikovnega vira?

1. Kaj vam ta slikovni vir pove?

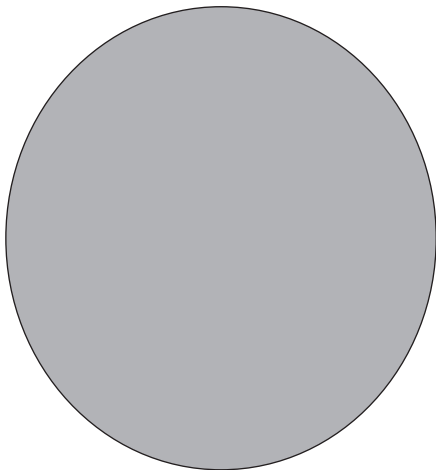
Navedite vir za slikovno gradivo: _____

15.

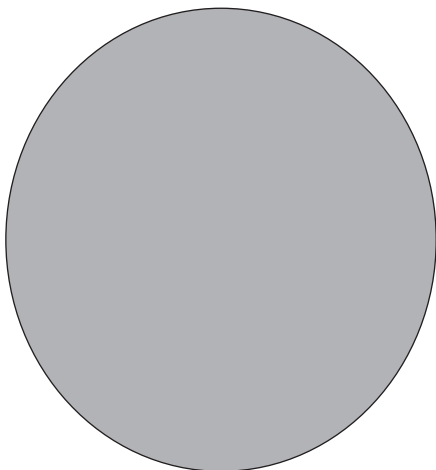
Poiščite fotografije vsaj treh pomembnih osebniosti, ki so v preteklosti prispevale k prepoznavnosti domačega kraja, in jih na kratko predstavite.

Preučite katerokoli starejšo fotografijo, ki prikazuje nek dogodek v domačem kraju. Odgovorite na vprašanja.

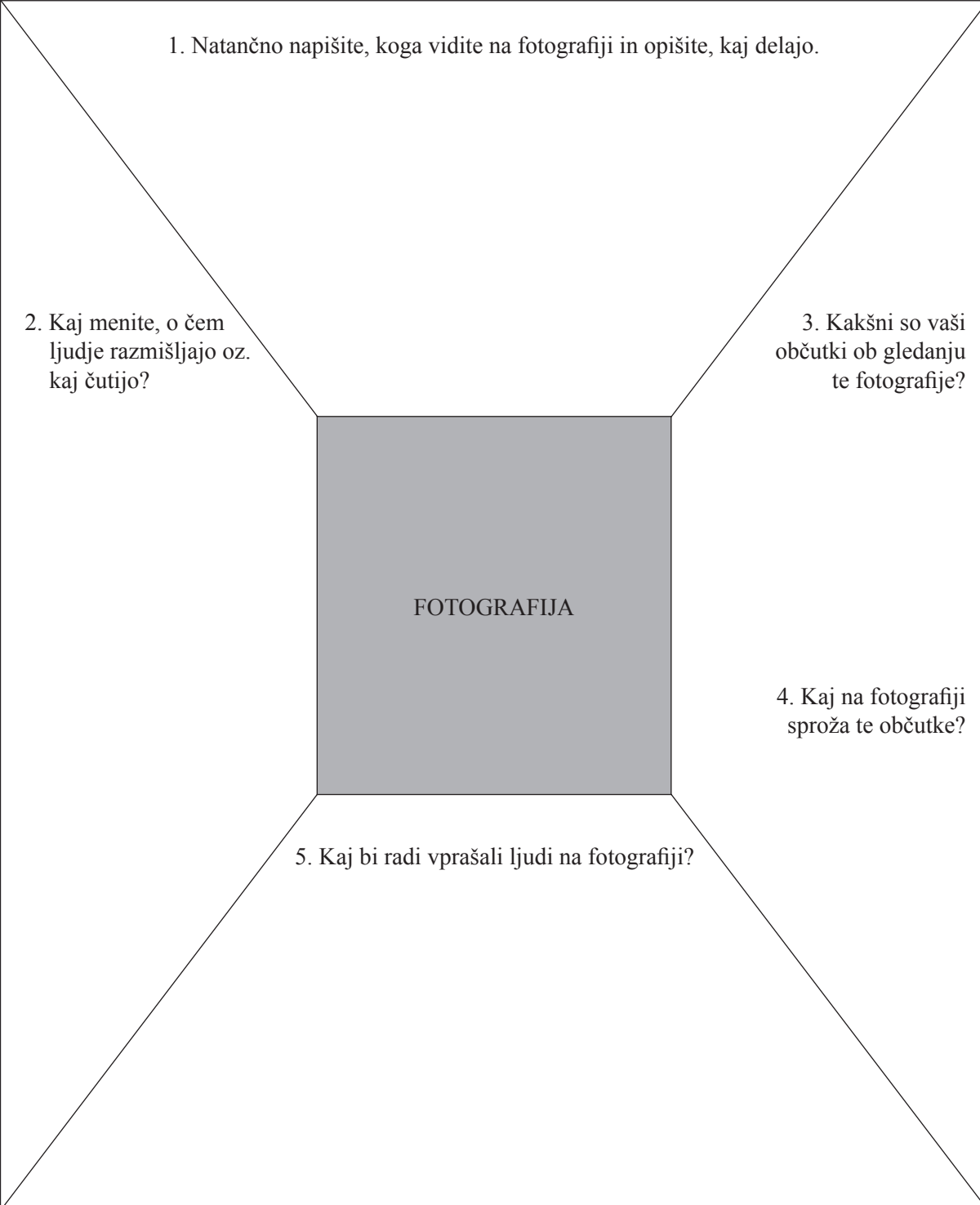
Kaj vidite na fotografiji?	FOTOGRAFIJA	Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografije?
Kaj je avtor fotografije želel izpostaviti na fotografiji?	Za koga je bila posneta oz. komu je bila namenjena?	Kdo hrani izvirnik?
Kaj se dogaja?	Kje se dogaja?	Kdaj se dogaja?
Ali je bil fotograf blizu dogodka, ki ga je posnel? Pojasnite.	Kaj po vašem mnenju fotografija sporoča?	Kaj je avtor fotografije želel sporočiti?

V krajevnem časopisu izberite fotografijo, na kateri je več ljudi. Odgovorite na vprašanja. Upoštevajte njihov vrstni red.

---

1. Natančno napišite, koga vidite na fotografiji in opišite, kaj delajo.

2. Kaj menite, o čem ljudje razmišljajo oz. kaj čutijo?

3. Kakšni so vaši občutki ob gledanju te fotografije?

4. Kaj na fotografiji sproža te občutke?

5. Kaj bi radi vprašali ljudi na fotografiji?

18.

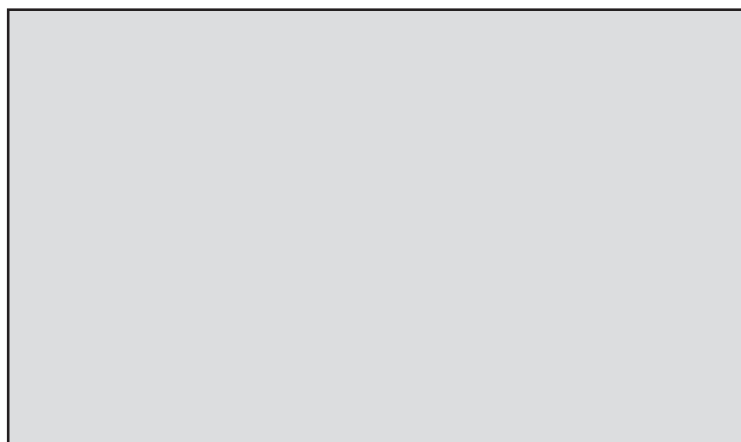
V različnih časopisih in strokovni literaturi poiščite štiri opise istega dogodka, ki se je zgodil v domačem kraju, ter jih povzemite. Uporabite lahko tudi ustne vire ali informacijsko-komunikacijsko gradivo. K povzetkom navedite vir ali literaturo. Bistvo vseh štirih povzetkov napišite na sredino.

1.

2.

3.

4.

Poiščite katerikoli pisni vir (npr. časopis, kroniko, zbornik, vodnik), ki govori o domačem kraju. Odgovorite na vprašanja in odgovore napišite v okvire. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

4. Katera vprašanja si morate še postaviti, da boste pisni vir bolje razumeli?

3. Česa vam pisni vir ne pove?

2. Kaj lahko domnevate in sklepate iz pisnega vira?

1. Kaj vam ta pisni vir pove?

Navedite vir za pisno gradivo: _____

Preučite izdajo krajevnega časopisa. Odgovorite na vprašanja.

Ali izhaja časopis dnevno, tedensko, mesečno, letno ali kako drugače?

Komu je namenjen oz. kdo so njegovi bralci?

Katere so osrednje časopisne rubrike?

Ali časopis vsebuje tudi slikovno gradivo? Če da, kakšno? Če ne, zakaj ne?

Ali je informativni časopis ali izraža mnenja? Pojasnite.

Naslov časopisa:

Datum izida:

Številka, letnik:

Število strani:

Iz časopisa ali knjige prepisite krajši sestavek, ki govori o domačem kraju. Odgovorite na vprašanja.

»

«

Navedite vir za sestavek:

Ali gre za primarni ali sekundarni vir?

Kje in kdaj je bil izdan?

Kdo je avtor besedila?

Zakaj je to besedilo nastalo?

Katere vire je uporabil avtor?

Ali avtor poroča in opisuje ali podaja tudi svoje mnenje?

Kakšno mnenje izraža?

Ali je za ali proti čemu?

Ali pojasnjuje ali prepričuje?

Katere besede se ponavljajo in zakaj?

Kaj besedilo pove?

Česa besedilo ne pove?

Kaj lahko sklepate iz besedila?

Iz strokovne literature izpišite krajši odlomek, ki govori o domačem kraju. V desni stolpec še enkrat prepisite ključne besede iz odlomka. Odlomek kratko povzemite.

<p>Izpis besedila: »</p> <p>«</p> <p>Navedba literature:</p>	<p>Ključne besede:</p>
<p>Povzetek (50 besed):</p>	

Raziščite eno od tem, navedenih v uvodu ter spoznanja strnite v krajše besedilo. V uvodnem delu napišite izhodiščno vprašanje, ki ste si ga pri raziskovanju domačega kraja zastavili. V jedru odgovore utemeljite s citiranjem vsaj dveh strokovnih del, ki ste jih med raziskovanjem uporabljali, zaključek pa naj bo strnjen odgovor na izhodiščno vprašanje.

Besedilo naj ima opombe, v njih navedite vire oz. literaturo za povzete ideje ali citate (prepisane stavke). Citatov ne pozabite opremiti z narekovaji.

Opombe:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Poiščite predmet, ki so ga uporabljali vaši stari starši. Predmet narišite ali fotografirajte. Odgovorite na vprašanja v okvirih. Upoštevajte vrstni red vprašanj.

4. Katera vprašanja morate še postaviti starim staršem, da boste razumeli uporabo in pomen tega predmeta v preteklosti?

3. Česa vam predmet o preteklosti ne pove?

2. Kaj lahko domnevate in sklepate o preteklosti na podlagi tega predmeta?

1. Kaj vam ta predmet pove o preteklosti?

PREDMET

25.

Narišite nekatere predmete, ki so jih uporabljali stari starši, in jih opišite.

Ime predmeta	Risba	Opis
1.		
2.		
3.		

Kateri predmeti se namesto zgoraj opisanih uporabljajo danes?
1.
2.
3.

Izberite enega in navedite podobnosti ali razlike med njima.	
Predmet nekoč	Predmet danes

V krajevnem časopisu preberite katerikoli intervju. Odgovorite na vprašanja.

Vprašanja	Odgovori
<i>O čem se pogovarjata sogovornika?</i>	
<i>Ali oseba govori o tem, kar se je zgodilo, ali o tem, zakaj se je zgodilo? Pojasnite.</i>	
<i>Ali se oseba zagovarja?; Ali zagovarja koga drugega? Pojasnite.</i>	
<i>Ali se izmika odgovoru na vprašanje?; Ali je oseba zadržana pri odgovorih? Pojasnite.</i>	
<i>Ali podaja lastno mnenje?; Ali se lahko ugotovi pristranskost avtorja? Pojasnite.</i>	
<i>Kakšni so odgovori spraševanca?</i>	
<i>Kakšna vprašanja zastavlja spraševalec?</i>	
<i>Katere teme izpostavlja in poudarja spraševalec?</i>	
<i>Kako doživljate pogovor med sogovornikoma?</i>	

Stare starše (babico ali dedka) intervjuvajte na katerokoli tematiko iz domačega kraja. Navedite življenjepisne podatke o intervjuvancu in njegove prve spomine na tematiko. Postavite mu vsaj tri vprašanja in njegove odgovore dobesedno napišite. Na koncu navedite še njegove zaključne misli in intervju kratko povzemite.

<i>Intervjuvanec</i>	
<i>Kratka biografija</i>	
<i>Prvi spomini intervjuvanca na tematiko</i>	
<i>1. vprašanje:</i> <i>2. vprašanje:</i> <i>3. vprašanje:</i>	Odgovori na zastavljena vprašanja:
<i>Zaključne misli intervjuvanca</i>	
<i>Kratek povzetek intervjuja</i>	

Fotografirajte različna znamenja in spomenike v domačem kraju. Izpolnite preglednico.

Fotografija znamenja ali spomenika	Nahajališče	Opis
		Vir za opis:
		Vir za opis:
		Vir za opis:
		Vir za opis:
		Vir za opis:

Izpolnite primerjalno preglednico za domačo cerkev in za cerkev v bližnjem kraju.

ZNAČILNOSTI	CERKEV V DOMAČEM KRAJU	CERKEV V BLIŽNJEM KRAJU
Fotografija ali risba		
<p>ZUNANJOST</p> <p>Kje stoji?</p> <p>Koliko je velika?</p> <p>Katere so še druge stavbe, ki spadajo k cerkvi in kakšna je njihova funkcija?</p> <p>Iz česa je narejena?</p> <p>Kakšne oblike so okna?</p> <p>Kje je pokopališče?</p> <p>Kakšen je zvonik?</p>		
<p>NOTRANJOST</p> <p>Kaj najprej opazite v notranjosti?</p> <p>Kakšni so stoli, klopi, okna in pohištvo?</p> <p>Kako so razporejeni stoli in klopi?</p> <p>Kakšni so stebri, strop in stene?</p> <p>Kako so razporejeni kipi in slike?</p>		

30.

Obiščite grad v domačem ali bližnjem kraju. Odgovorite na vprašanja.

Ime gradu: _____

Zakaj je bil zgrajen na tem mestu?

Kako se je spreminjal? Kaj to dokazuje?

Kakšna je bila funkcija posameznih prostorov? Utemeljite.

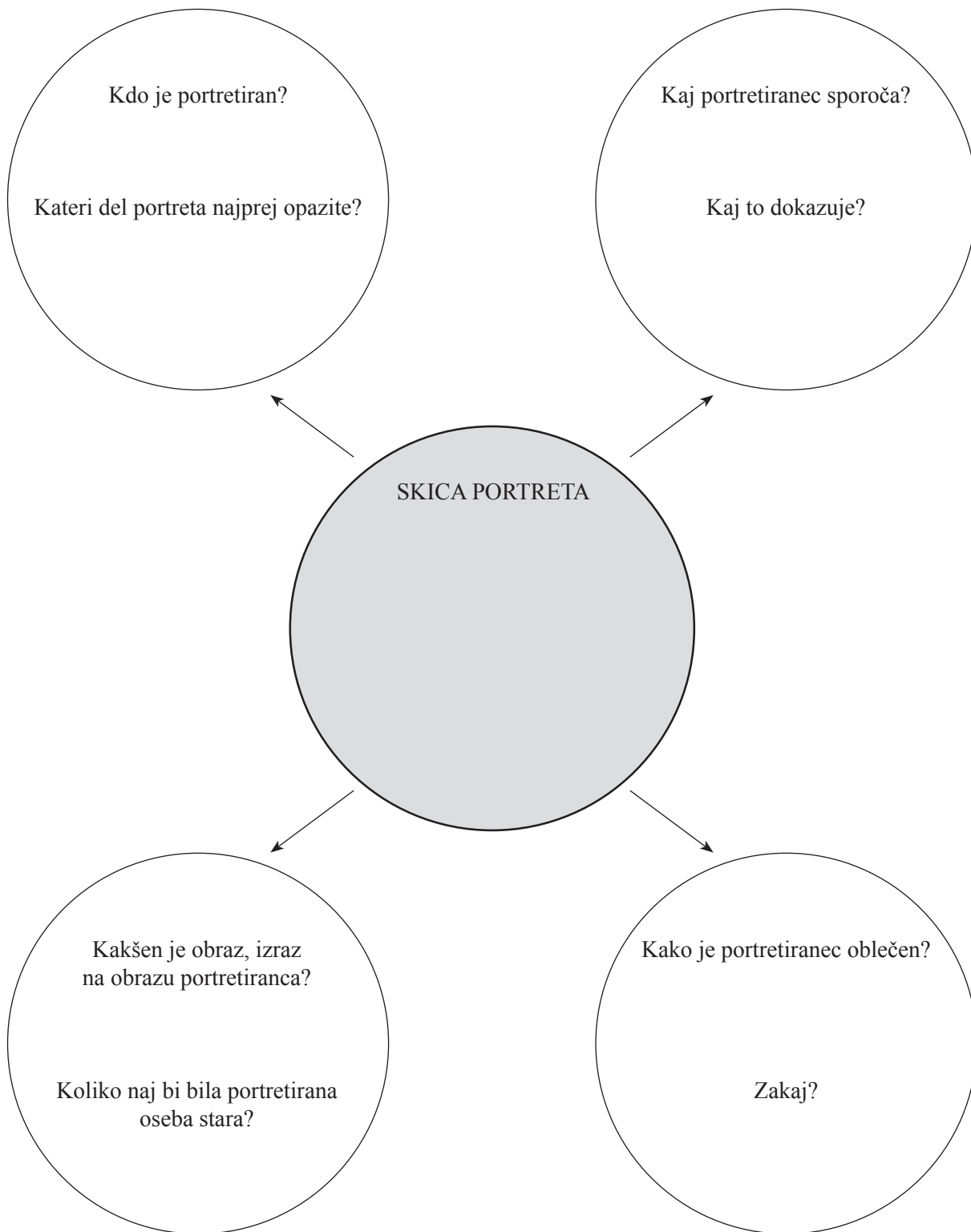
Kakšni občutki so vas prevzemali, ko ste bili v gradu in izven gradu?

Kaj ste videli iz notranjosti gradu?

V muzeju izberite portret in ga narišite ter poskušajte odgovoriti na čimveč vprašanj.

V muzeju izberite razstavni predmet in odgovorite na vprašanja.

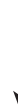

Kateri predmet ste izbrali in zakaj?

Zakaj se je ohranil?

Iz česa je narejen?

Ali se je njegova uporaba spreminjala in kako?

Kdo ga je uporabljal?

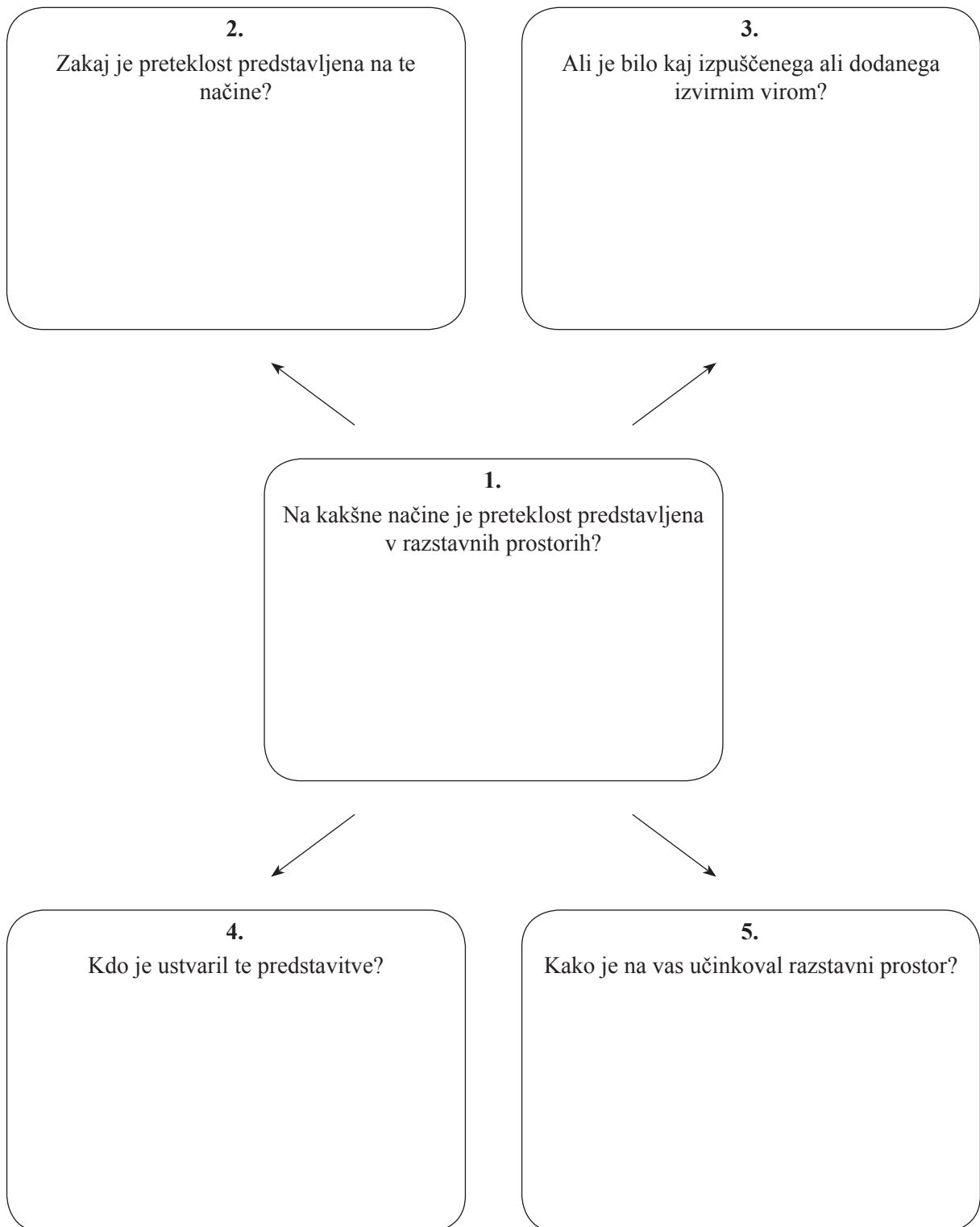

Za kaj se je uporabljal?

Obiščite muzej in odgovorite na vprašanja, ki se nanašajo na muzejske razstavne prostore.

Izberite dva parka v domačem kraju. Če ima domači kraj le enega, izberite park v najbližjem kraju. Odgovorite na vprašanja. Odgovore napišite v okvirčke.

Park: _____

Park: _____

Kje se park nahaja?

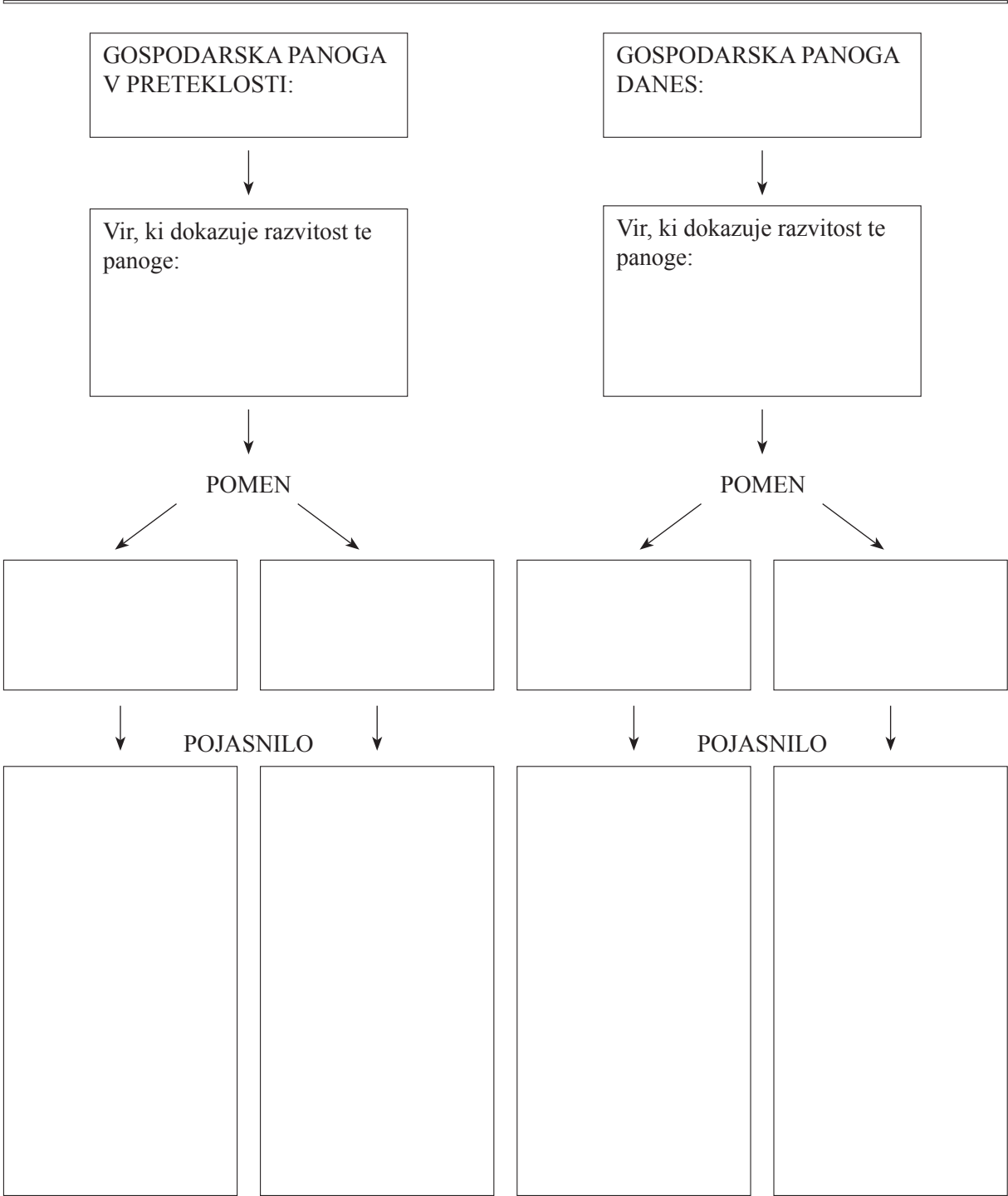
Zakaj se nahaja na tem prostoru?

Narišite skico parka.

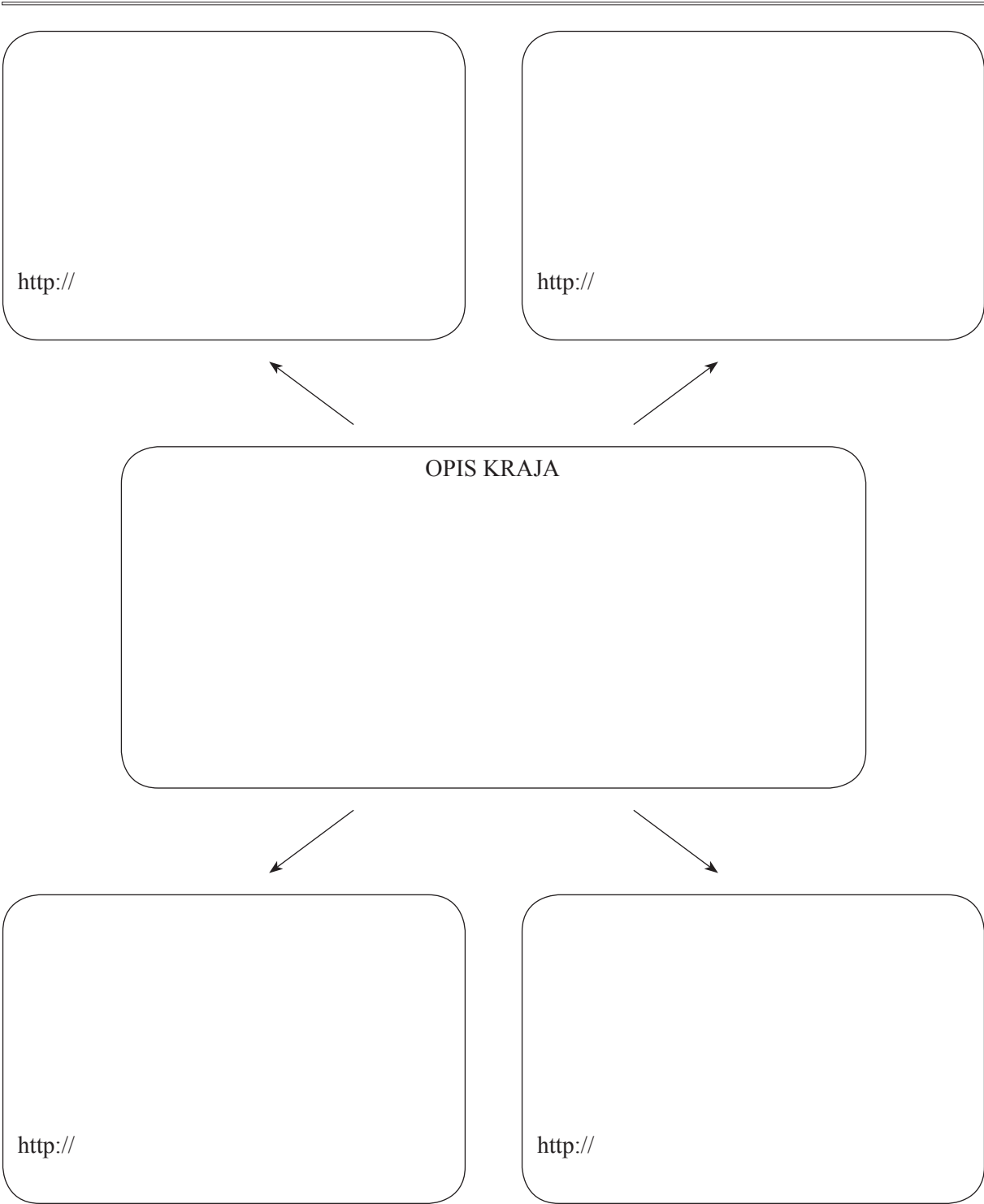
Kdo obiskuje park in zakaj?

Kdaj je največ obiskovalcev in zakaj?

Izberite gospodarsko panogo, ki je bila nekoč v domačem kraju zelo razvita, in gospodarsko panogo, ki je zelo razvita danes. Navedite ju. Poiščite po dva dokaza za posamezno panogo. Vsaki gospodarski panogi določite po dva pomena, ki ju imata za kraj. Posamezni pomen v nekaj povedih dodatno pojasnite.

Poiščite vsaj štiri različne spletne strani, ki opisujejo domači kraj, in pomembne podatke vpišite v okvirčke. Zbrani podatki, vpisani na sredino strani, tvorijo izčrpen opis kraja. Ne pozabite navesti tudi naslove spletnih strani, iz katerih ste črpali informacije.

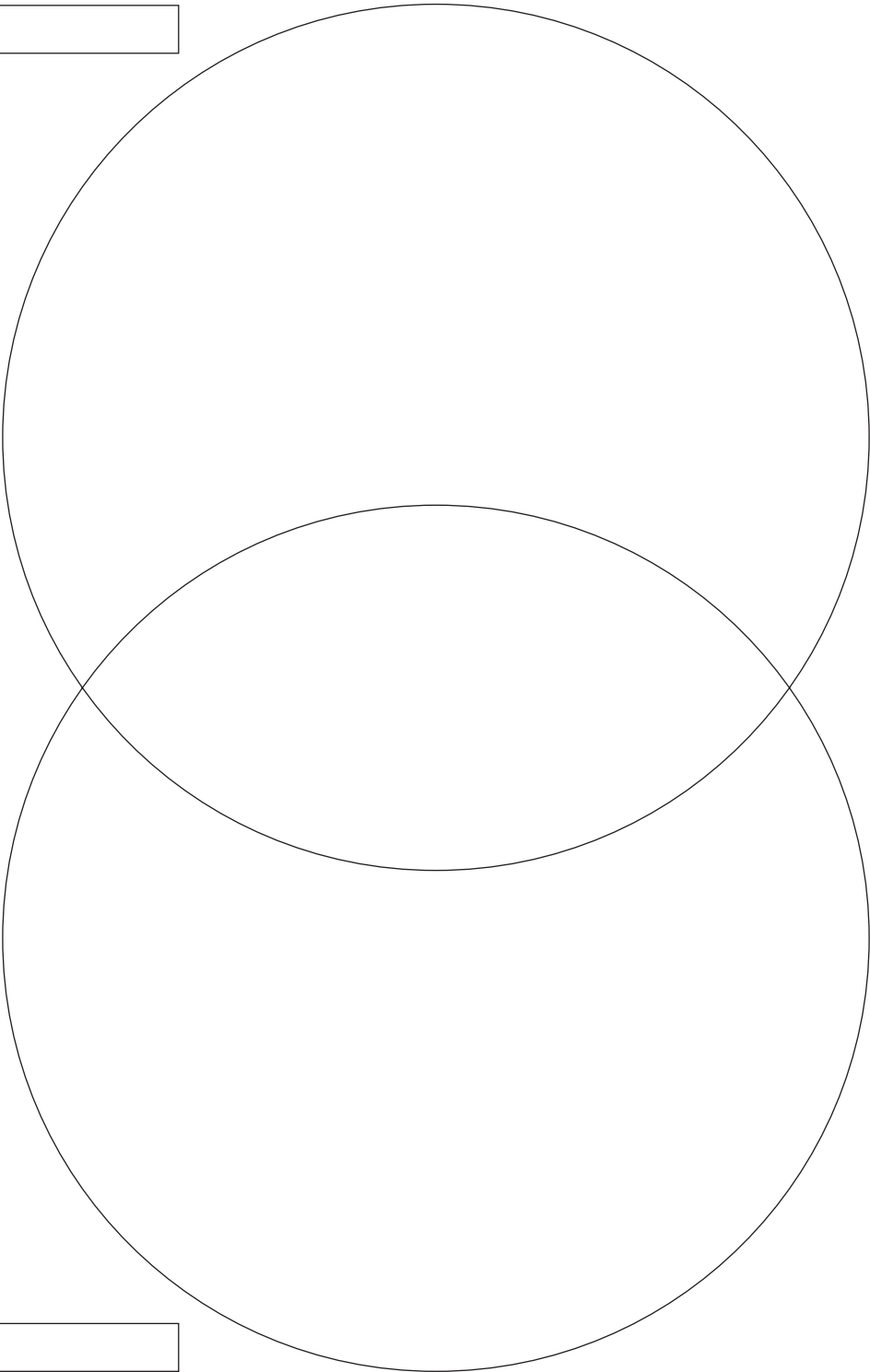

37.

Primerjajte naravno-geografske značilnosti (relief, podnebje, vodovje, prsti, živalstvo, rastlinstvo) domačega kraja z bližnjim krajem. Skupne značilnosti napišite na sredino.

Domači kraj:

Bližnji kraj:

Domači kraj primerjajte z najbližjim krajem, in sicer glede na politični, družbeno-gospodarski in kulturni razvoj itd. Odgovore napišite na črte.

Domači kraj:

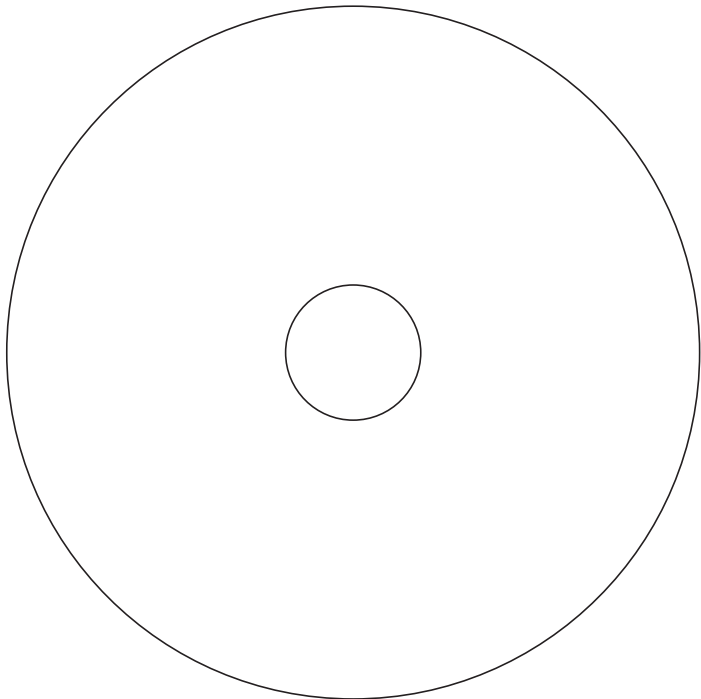
Bližnji kraj:

Izberite eno od družbeno-socioloških, kulturno-umetniških in okoljevarstvenih tematik, predlaganih v uvodu, ter jih na kratko opišite.

ZNAČILNOSTI	OPIS
DRUŽBENO-SOCIOLOŠKA TEMA <hr style="width: 20%; margin-top: 10px;"/>	
KULTURNO-UMETNIŠKA TEMA <hr style="width: 20%; margin-top: 10px;"/>	
OKOLJEVARSTVENA TEMA <hr style="width: 20%; margin-top: 10px;"/>	

40.

Izdelajte naslovnico, ki predstavlja domači kraj, in sicer za ovitek zgoščenke in zgoščenko. V naslovu in na naslovnici izpostavite tisto značilnost, po kateri je vaš domači kraj najbolj prepoznaven.

41.

Oblikujte naslovnico in hrbtno stran voščilnice z motivom domačega kraja.

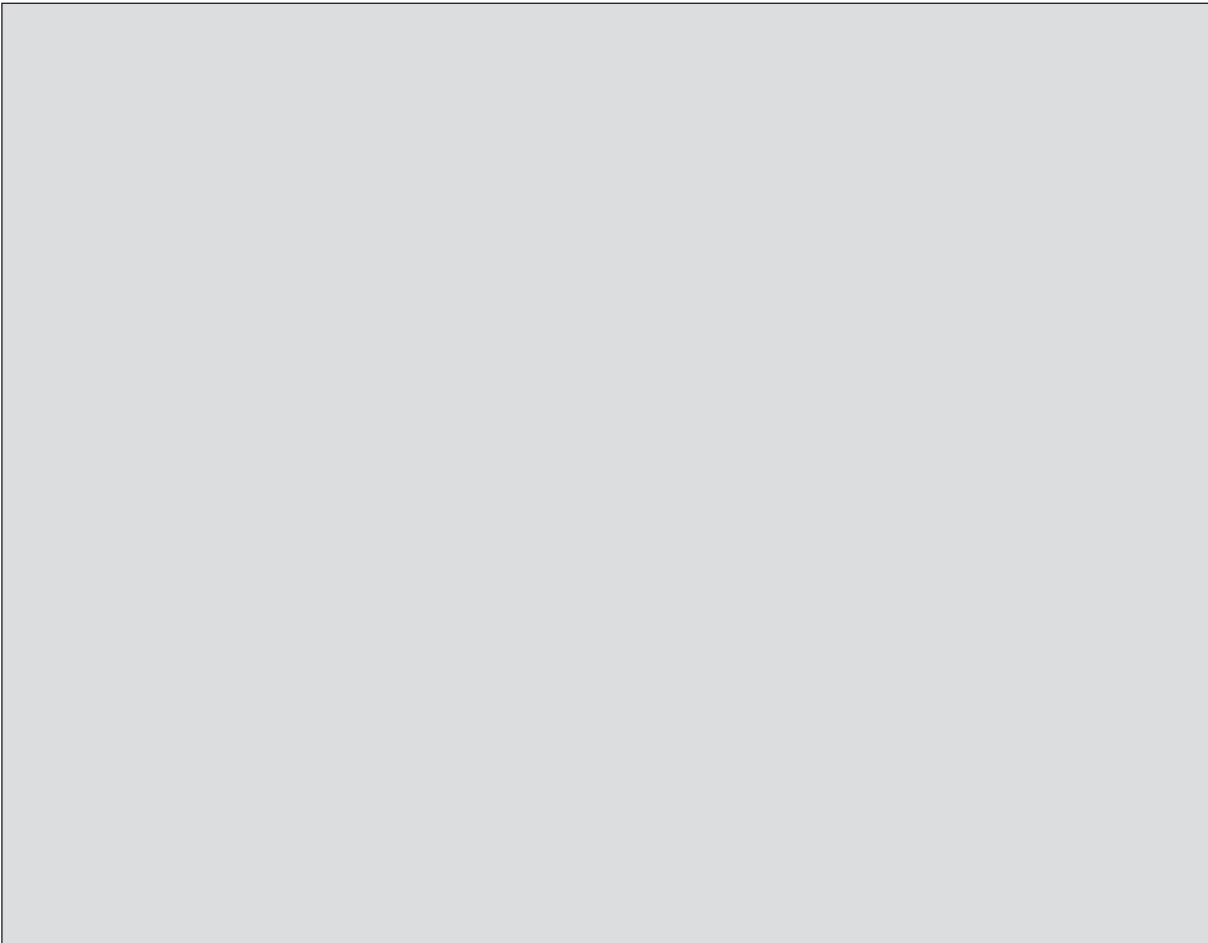

Hrbtna stran

Naslovnica

Izdelajte razglednico iz več sličic oz. fotografij. Razglednica naj predstavlja domači kraj nekoč in danes.

Podatki o fotografijah:

Izdelajte različne slikovne motive, ki označujejo domači kraj za obesek, znamko, magnet, kovanec, bankovec, panjsko končnico, značko, nalepko in grb.

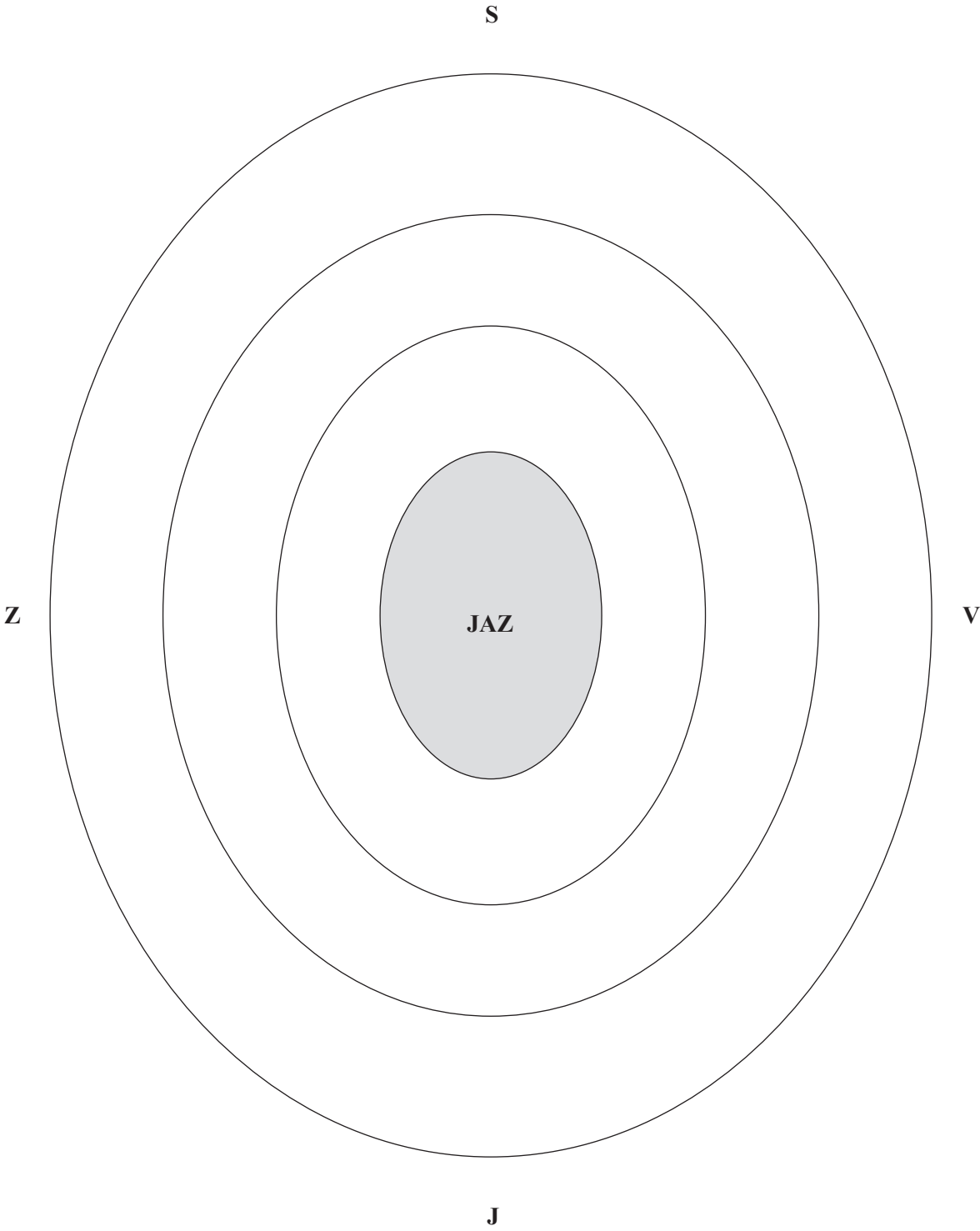

OBESEK	ZNAMKA	MAGNET
KOVANEC	BANKOVEC	PANJSKA KONČNICA
ZNAČKA	NALEPKA	GRB

44.

V svoji sobi odprite okno ali pa se postavite na izbrano mesto v domačem kraju. V spodnje kroge glede na oddaljenost ali smer zvoka napišite, kaj slišite.

45.

Izberite šege ali navade v domačem kraju in vsaj tri predstavite. Opise vpišite v preglednico.

Šega	Letni čas	Opis	Fotografija

Navedite vire za opise in fotografije:

Izberite štiri znamenitosti domačega kraja, ki jih boste pokazali turistu, in dopišite, kaj mu boste povedali. Besedilo prevedite v enega od svetovnih jezikov.

	Prevod:
1.	
↓	↓
2.	
↓	↓
3.	
↓	↓
4.	

Izdelajte 45-minutno kulturno-zgodovinsko učno pot po domačem kraju. Za vsak postanek pripravite vsaj eno nalogo.

15 minut

1. _____

2. _____

15 minut

4. _____

3. _____

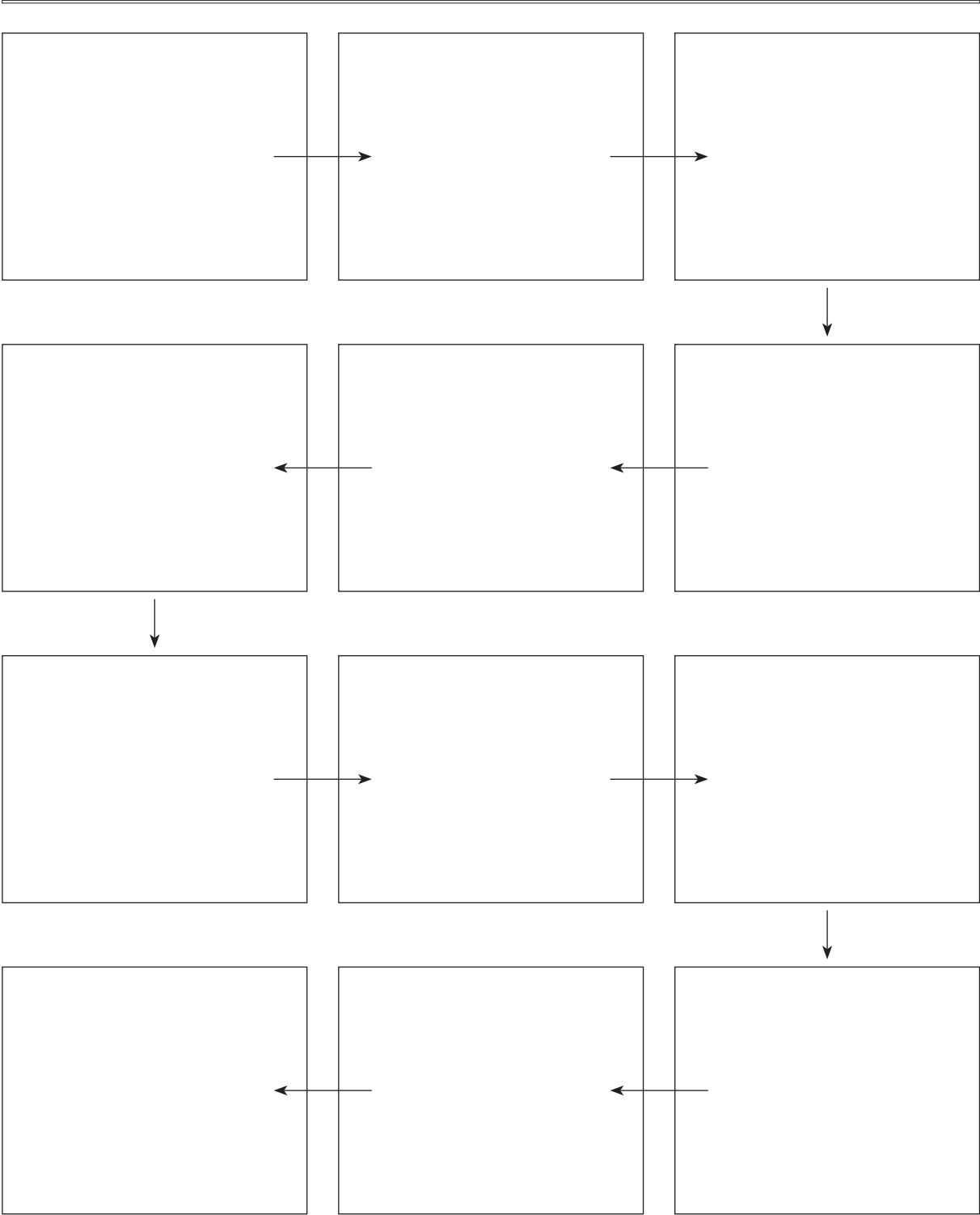
15 minut

5. _____

6. _____

Preučite zgodovino domačega kraja. Izpišite najvažnejše dogodke in jih kronološko uredite.

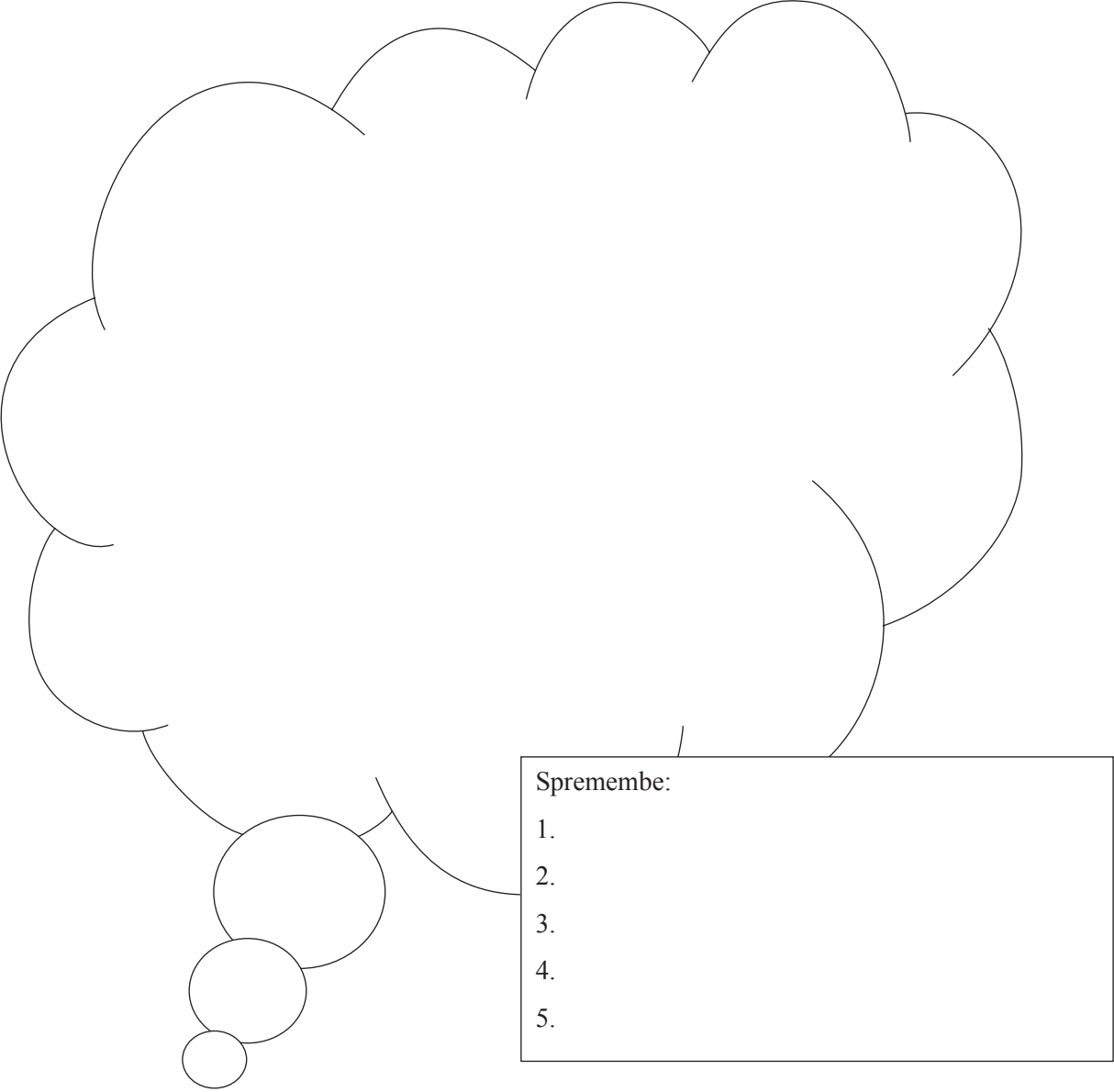

Navedite vire za uporabljeno gradivo: _____

Narišite in dopišite, katere spremembe se bodo po vašem mnenju v domačem kraju zgodile v prihodnosti.

Opišite, kako bo v prihodnosti izgledal vaš domači kraj.

Poiščite čimveč literature in virov, ki se nanašajo na domači kraj. Seznam uredite po abecedi avtorjev ali naslovov in po tematikah. Za vsako delo navedite avtorja (priimek in ime), naslov dela, založbo, kraj, letnico itd. Za časopise pa tudi letnik in številko.

Seznam literature in virov o domačem kraju

Abecedni seznam	Tematski seznam

ZAKLJUČEK MALO DRUGAČE

Sestavite še tri svoje naloge. Izpolnite preglednico.

Ko boste predlagane naloge naredili, jih dodajte k tej publikaciji ali pa ustvarite novo zbirko gradiva za domači kraj.

Naslov naloge	Vsebina naloge	Pomen naloge

Napišite zaključno geslo oz. misel, ki v enem stavku označuje vaš domači kraj.

SEZNAM LITERATURE IN VIROV ZA UČENCE

V nadaljevanju je navedena literatura, ki jo učenci lahko uporabijo za preučevanje domačega kraja.

1. 101 slovenska prepoznavnost. (2004). Ljubljana: MK.
2. Atlas Slovenije. (1996). 218 strani topografskih kart 1 : 50 000, letalski posnetki Slovenije, 44 mestnih načrtov. Ljubljana: MK, Geodetski zavod Slovenije.
3. Baš, Angelos (1970). Noša na Slovenskem v poznem srednjem veku in 16. stoletju. Ljubljana: Mladinska knjiga.
4. Baš, Franjo (1984). Stavbe in gospodarstvo na slovenskem podeželju. Ljubljana: Slovenska matica.
5. Benedik, Metod (1994). Dokumenti Slovenstva. Ljubljana: CZ.
6. Bernik, Stane (1998). Umetnost na Slovenskem: od prazgodovine do danes. Ljubljana: MK.
7. Bezljaj, France (1976-2005). Etimološki slovar slovenskega jezika (štirje zvezki). Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Inštitut za slovenski jezik.
8. Bogataj, Janez (1992). Sto srečanj z dediščino na Slovenskem. Ljubljana: Prešernova družba.
9. Bogataj, Janez (1993). Ljudska umetnost in obrti v Sloveniji. Ljubljana: Domus.
10. Bogataj, Janez (1998). Smo kaj šegavi? Leto šeg in navad na Slovenskem. Ljubljana: Založba MK.
11. Bogataj, Janez (2000). Kuhinja Slovenije: mojstrovine nove kuharske umetnosti. Ljubljana: Rokus.
12. Bojc, Etbin (1987). Pregovori in reki na Slovenskem. Ljubljana: DZS.
13. Cerkev na Slovenskem skozi stoletja: zvonovi, zvonite! (1990). Ljubljana: Delo.
14. Digitalna knjižnica Slovenije (www.dlib.si, 3. 6. 2007).
15. Enciklopedija Slovenije. (1987–2002). Ljubljana: MK.
16. Fister, Peter (1975). Arhitektura slovenskih protiturških taborov. Ljubljana: Slovenska matica.
17. Fister, Peter (1986). Umetnost stavbarstva na Slovenskem. Ljubljana: Cankarjeva založba.
18. Fister, Peter (1993). Arhitekturne krajine in regije. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za prostorsko planiranje.
19. Gams, Ivan (1998). Geografske značilnosti Slovenije. Ljubljana: MK.
20. Geografski atlas Slovenije. (1998). Država v prostoru in času. Ljubljana: DZS.
21. Gradovi v Sloveniji (<http://www.gradovi.si>, 3. 6. 2007).
22. Guštin, Mitja idr. (1996). Rimsko podeželje. Roman Countryside. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
23. Ilustrirana zgodovina Slovencev. (1999). Ljubljana: MK.
24. Interaktivni atlas Slovenije. (2005). Ljubljana: MK. CD-ROM.
25. Jakič, Ivan (2001). Sto gradov na Slovenskem. Ljubljana: Prešernova družba.
26. Knific, Timotej, Svovljšak, Drago (1991). Arheološka najdišča. Zbirka Slovenska dediščina. Ljubljana: CZ.
27. Kozinc, Željko (1999). Lep dan kliče: 150 izletov po Sloveniji. Ljubljana: Modrijan.
28. Kozinc, Željko (2001). Lep dan kliče 2: 100 izletov. Ljubljana: Modrijan.
29. Kozinc, Željko (2003). Lep dan kliče 3: 150 izletov. Ljubljana: Modrijan.
30. Kozinc, Željko (2007). Lep dan kliče 4: 100 izletov. Ljubljana: Modrijan.

31. Krajevni leksikon Slovenije: repertorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. (1968–80). Ljubljana: Državna založba Slovenije.
32. Kronika: časopis za slovensko krajevno zgodovino (od leta 1953 naprej). Ljubljana. Zgodovinsko društvo za Slovenijo.
33. Kumer, Zmaga (1983). Ljudska glasbila in godci na Slovenskem. Ljubljana: Slovenska matica.
34. Kurent, Niko (1998). Praznično leto Slovencev: starosvetne šege in navade od pomladi do zime. Ljubljana: Družina.
35. Makarovič, Gorazd (1981). Slovenska ljudska umetnost: zgodovina likovne umetnosti na kmetijah. Ljubljana: DZS.
36. Melik, Anton (1931). Kozolec na Slovenskem. Ljubljana: Znanstveno društvo.
37. Menaše, Lev (1982). Umetnostni zakladi Slovenije. Ljubljana: MK.
38. Mencinger, Borut (2004). Naravni parki Slovenije. Ljubljana: MK.
39. Mihevec, Janez (2004). Pot pod noge. 37 izletov v neraziskane kraje Slovenije. Ljubljana. MK.
40. Mlakar, Vlasta (2006). 100 družinskih izletov. Ljubljana: MK.
41. Mohorič, Ivan (1968). Zgodovina železnic na Slovenskem. Ljubljana: Slovenska matica.
42. Muzeji in galerije v Sloveniji (<http://www2.arnes.si/~ljprirod6/>, 3. 6. 2007).
43. Najlepši slovenski miti in legende. (2004). Zbirka slovensko izročilo. Ljubljana: MK.
44. Najlepši slovenski pregovori in reki. (2004). Ljubljana: Mladinska knjiga.
45. Narodna galerija. Vodnik po stalni zbirki. Slikarstvo in kiparstvo v Sloveniji od 13. do 20. stoletja. (1998). Ljubljana: Narodna galerija.
46. Novak, Tatjana, Svetina, Bernarda (1997). Raziskujmo Belo Krajino in Kočevsko. Ljubljana: DZS.
47. Novak, Tatjana, Svetina, Bernarda (1997). Raziskujmo Gorenjsko. Ljubljana: DZS.
48. Novak, Tatjana, Svetina, Bernarda (1997). Raziskujmo Ljubljansko barje in Šmarno goro. Ljubljana: DZS.
49. Novak, Tatjana, Svetina, Bernarda (1997). Raziskujmo Notranjsko. Ljubljana: DZS.
50. Novak, Tatjana, Svetina, Bernarda (1997). Raziskujmo Pomurje. Ljubljana: DZS.
51. Novak, Tatjana, Svetina, Bernarda (1997). Raziskujmo Primorsko. Ljubljana: DZS.
52. Novak, Tatjana, Svetina, Bernarda (1997). Raziskujmo Štajersko. Ljubljana: DZS.
53. Okolje v Sloveniji. (1994). Ljubljana. Tehniška založba Slovenije.
54. Pozdravi iz slovenskih krajev. (1987). Dežela in ljudje na starih razglednicah. Ljubljana: MK.
55. Radešček, Rado (1983). Slovenske legende. Ljubljana: CZ.
56. Radešček, Rado (1996). Slovenske legende 2. Idrija: Bogataj, ABC Merkur.
57. Rastresen, Marjan (2006). Kulturne poti: Od Aljaža do Župančiča. (Slovenija na dlani). Ljubljana: MK.
58. Rodoslovni podatki (<http://www2.arnes.si/~rzjtopl/rod/viri/viri.htm>, 3. 6. 2007).
59. Samostani v srednjeveških listinah na Slovenskem. (1993). Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije.
60. Sapač, Igor (2005). Grajske stavbe, Notranjska III/1 – Med Planino, Postojno in Senožečami. Ljubljana: Viharnik.
61. Sedej, Ivan (1976). Kmečka hiša na Slovenskem. Ljubljana: Mladinska knjiga.
62. Sedej, Ivan (1989). Sto najlepših kmečkih hiš na Slovenskem. Ljubljana: Prešernova družba.
63. Sitar, Sandi (1987). Sto slovenskih znanstvenikov. Ljubljana: Prešernova družba.

64. Sitar, Sandi (1995). *Z vozili skozi čas*. Ljubljana: Prešernova družba.
65. *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. (1970–91). Ljubljana: DZS.
66. *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. (1997). Ljubljana: DZS.
67. Slovenija. *Turistični vodnik*. (1995). Ljubljana: MK.
68. Slovenija. *Turistični vodnik*. (2006). Ponatis. Ljubljana: MK.
69. *Slovenska kronika XIX. stoletja*. (2001). 1800–1860. Ljubljana: Nova revija.
70. *Slovenska kronika XIX. stoletja*. (2003). 1861–1883. Ljubljana: Nova revija.
71. *Slovenska kronika XIX. stoletja*. (2003). 1883–1899. Ljubljana: Nova revija.
72. *Slovenska kronika XX. stoletja*. (1995). 1900–1941. Ljubljana: Nova revija.
73. *Slovenska kronika XX. stoletja*. (1996). 1941–1995. Ljubljana: Nova revija.
74. *Slovenska kuhinja*. (1995). Ljubljana: MK.
75. *Slovenska pratika*. (2006). Ljubljana: MK.
76. *Slovenska preteklost v ljudski pripovedi*. (1997). Ljubljana: Samozaložba D. Kunaver.
77. *Slovenske ljudske pesmi*. (2004). Ljubljana: Založba Karantanija.
78. *Slovenske ljudske pesmi. Junaške, zgodovinske, bajeslovne in pravljичne ljudske pesmi. I.* (1996). Ljubljana: Radio Slovenija in ZRC SAZU. Zgoščanka.
79. *Slovenske šege ob božiču in novem letu*. (2005). Ljubljana: MK.
80. *Slovenski etnološki leksikon*. (2004). Ljubljana: MK.
81. *Slovenski pregovori in reki*. (2006). Ljubljana: MK.
82. *Slovenski veliki leksikon*. (2003). (A-G, H-O, P-Ž). Ljubljana: MK.
83. *Slovensko ljudsko izročilo: pregled etnologije Slovencev*. (1980). Ljubljana: CZ, Inštitut za slovensko narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.
84. *Sto slovenskih ljudskih pesmi*. (2003). Dvojni CD 1. Ljubljana: Prešernova družba.
85. *Sto slovenskih ljudskih pesmi*. (2003). Dvojni CD 2. Ljubljana: Prešernova družba.
86. Stopar, Ivan (1990). *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. 1. Območje Maribora in Ptuja: občine Maribor–Pesnica, Maribor–Pobrežje, Maribor–Rotovž, Maribor–Tabor, Maribor–Tezno, Ptuj*. Ljubljana: Partizanska knjiga, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
87. Stopar, Ivan (1991). *Gradovi. Zbirka Slovenska dediščina*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
88. Stopar, Ivan (1991). *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. 2. Med Prekmurjem in porečjem Dravinje: občine Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Ormož, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice*. Ljubljana: Park, Znanstveni tisk Filozofska fakulteta.
89. Stopar, Ivan (1992). *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. 3. Spodnja Savinjska dolina: občine Celje, Hrastnik, Laško, Žalec*. Ljubljana: Park, Znanstveni tisk.
90. Stopar, Ivan (1993). *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. 4. Med Solčavskim in Kobanskim: občine Mozirje, Velenje, Slovenj Gradec, Ravne, Dravograd, Radlje, Maribor-Ruše*. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
91. Stopar, Ivan (1993). *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. 5. Med Kozjanskim in porečjem Save: občine Brežice, Krško, Sevnica, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah*. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
92. Stopar, Ivan (1996). *Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Gorenjska I/1. Ob zgornjem toku Save*. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
93. Stopar, Ivan (1997). *Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Gorenjska I/2. Območje Kamnika in Kamniške Bistrice*. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

94. Stopar, Ivan (1998). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Gorenjska I/3. Med Polhovim Gradcem in Smlednikom. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
95. Stopar, Ivan (1999). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Gorenjska I/4. Ljubljana, grad in dvorci. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
96. Stopar, Ivan (2000). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Gorenjska I/5. Med Goričanami in Gamberkom. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
97. Stopar, Ivan (2000). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Dolenjska II/1. Porečje Krke. Ljubljana: Viharnik, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
98. Stopar, Ivan (2001). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Dolenjska II/2. Med Bogenšperkom in Mokricami. Ljubljana: Viharnik.
99. Stopar, Ivan (2002). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Dolenjska II/3. Porečje Temenice in Mirne. Ljubljana: Viharnik.
100. Stopar, Ivan (2003). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Dolenjska II/4. Med Igom, Ribnico in Kočevjem. Ljubljana: Viharnik.
101. Stopar, Ivan (2004). Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Dolenjska II/5. Bela krajina. Ljubljana: Viharnik.
102. Štih, Peter, Simoniti, Vasko (1995). Slovenska zgodovina do razsvetljenstva. Ljubljana: Korotan, Celovec: Mohorjeva družba.
103. Valič, Andrej (1994). Časovna in kulturna preglednica arheoloških najdišč Slovenije. Kranj, Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete v Ljubljani.
104. Valvasor, Janez Vajkard (1984). Slava Vojvodine Kranjske. Izbrana poglavja. Ljubljana: MK.
105. Venčki slovenskih ljudskih pesmi. (2004). Kje so moje rožice. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba d.d. Zgoščenka.
106. Vidakovič, Jasna (2003). Sto slovenskih ljudskih pesmi. Ljubljana: Prešernova družba.
107. Vodnik po slovenskih muzejih: 252 muzejev in galerij. (2001). Ljubljana: Skupnost muzejev Slovenije, Mladinska knjiga.
108. Vodopivec, Peter (2006). Od Pohlinove slovnice do samostojne države. Slovenska zgodovina od konca 18. stoletja do konca 20. stoletja. Ljubljana: Modrijan.
109. Vrišer, Andreja (1993) Noša v baroku na Slovenskem. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
110. Zadnikar, Marijan (1964). Znamenja na Slovenskem. Ljubljana: Slovenska matica Ljubljana.
111. Zadnikar, Marijan (1991). Slovenska znamenja. Ljubljana: Družina.
112. Zakladi tisočletij: zgodovina Slovenije od neandertalcev do Slovanov. (1999). Ljubljana: Modrijan.
113. Zemlja pod vašimi nogami: arheologija na avtocestah Slovenije: vodnik po najdiščih. (2003). Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.
114. Zgodnja industrijska arhitektura na Slovenskem: vodnik po arhitekturi. (2002). Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.
115. Zgodnji Slovani: zgodnjerednjeveška lončenina na obrobju vzhodnih Alp. (2002). Ljubljana: Narodni muzej Slovenije.
116. Zgodovina Cerkve na Slovenskem. (1991). Celje: Mohorjeva družba.

